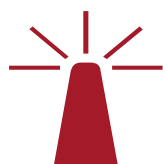

JOAN BROSSA: **Accions i territoris**

Rodatge d'una de les accions pertanyents a "El combat" el 13 d'octubre de 2012.
Adolf Alcañiz enregistra Josep Minguell a les trinxeres de Vilalba dels Arcs.

PRESENTACIÓ

La Fundació Joan Brossa us presenta el projecte *Joan Brossa: Accions i territori*, una iniciativa que pretén ser una síntesi del que ha estat, tant des del punt de vista històric com cultural, l'esperit català del segle XX representat per Joan Brossa, i ahora projectar aquest alè cap al futur.

Joan Brossa cregué en un projecte social i cultural comú per al conjunt de territoris de parla catalana i deixà la seva empremta en indrets representatius del nostre tarannà i de la nostra història política i social. A partir d'aquesta idea, aquest projecte vol rellegir el poeta i indagar en nous camins per prosseguir la seva contemporaneïtat. El poeta esdevé, doncs, el motor per a la creació d'una nova realitat literario-escènico-artística ahora que es ressegueixen alguns dels indrets que constituïren el seu mapa geogràfic, històric, vital i personal. En resum, es vol generar una resposta creativa interdisciplinària a l'obra de Brossa amb la mirada posada en el segle XXI.

El far és un aparell que dóna llum, genera esperances, assenyala el camí i construeix el futur. Tot fent un viatge en el temps que ens porti del passat al present i que ens projecti cap al futur, Joan Brossa esdevé el far de la societat contemporània, en un afany d'ensenyar-nos a saber estar en el nostre temps.

Mapa de la 2a ofensiva de l'Ebre realitzat per l'Artilleria legionària del C.T.V. Institut Cartogràfic de Catalunya. Documentació usada en el blog Joan Brossa. Accions i territori

La finalitat és provocar un deversall de metàfores a partir d'una cartografia brossiana que ens permeti, d'una banda, resseguir la nostra història política, social i cultural del segle XX; i d'una altra banda, redefinir de manera activa el territori dels Països Catalans des d'una mirada creativa que doni resposta als interrogants que l'incipient segle XXI ens formula.

Quina és la nostra metodologia de treball?

La metodologia per decidir el tipus d'acció que es desenvolupa a cada indret ha estat i continuarà essent la del diàleg constructiu entre Glòria Bordons, directora de la Fundació Joan Brossa i especialista en l'obra del poeta, el director de teatre Moisès Maicas, l'artista plàstic Toni Giró i el videoartista i fotògraf Adolf Alcañiz. La relectura dels textos seleccionats des de la disciplina de cadascú (literatura, teatre, art i creació audiovisual) hi juga un paper molt important i del contrast d'opinions neix la determinació de l'acció i dels indrets concrets on intervenir. Per la seva part, la Fundació Joan Brossa s'encarrega de coordinar el projecte i de donar suport a les diferents necessitats.

A partir d'aquí, es planteja el desenvolupament de l'acció, es decideixen els actors o participants que hi intervenen, es contacta amb les persones implicades, es visiten els espais seleccionats i, finalment, es duu a terme l'acció.

Cadascuna de les accions és enregistrada en vídeo i fotografiada. S'ha concebut de forma individualitzada en funció del seu tarannà i dinàmica i s'ha acompanyat de diferents recursos, tant escrits com materials.

Amb l'objectiu de donar continuïtat al nostre projecte i amb la voluntat d'implicar la ciutadania s'han desenvolupat les accions següents:

Bloc interactiu on es presenten les diferents accions, els processos seguits, els resultats obtinguts, les recerques realitzades i una selecció de materials que permetin fer-ne un seguiment i generin un interès social:

www.accionsiterritori.com

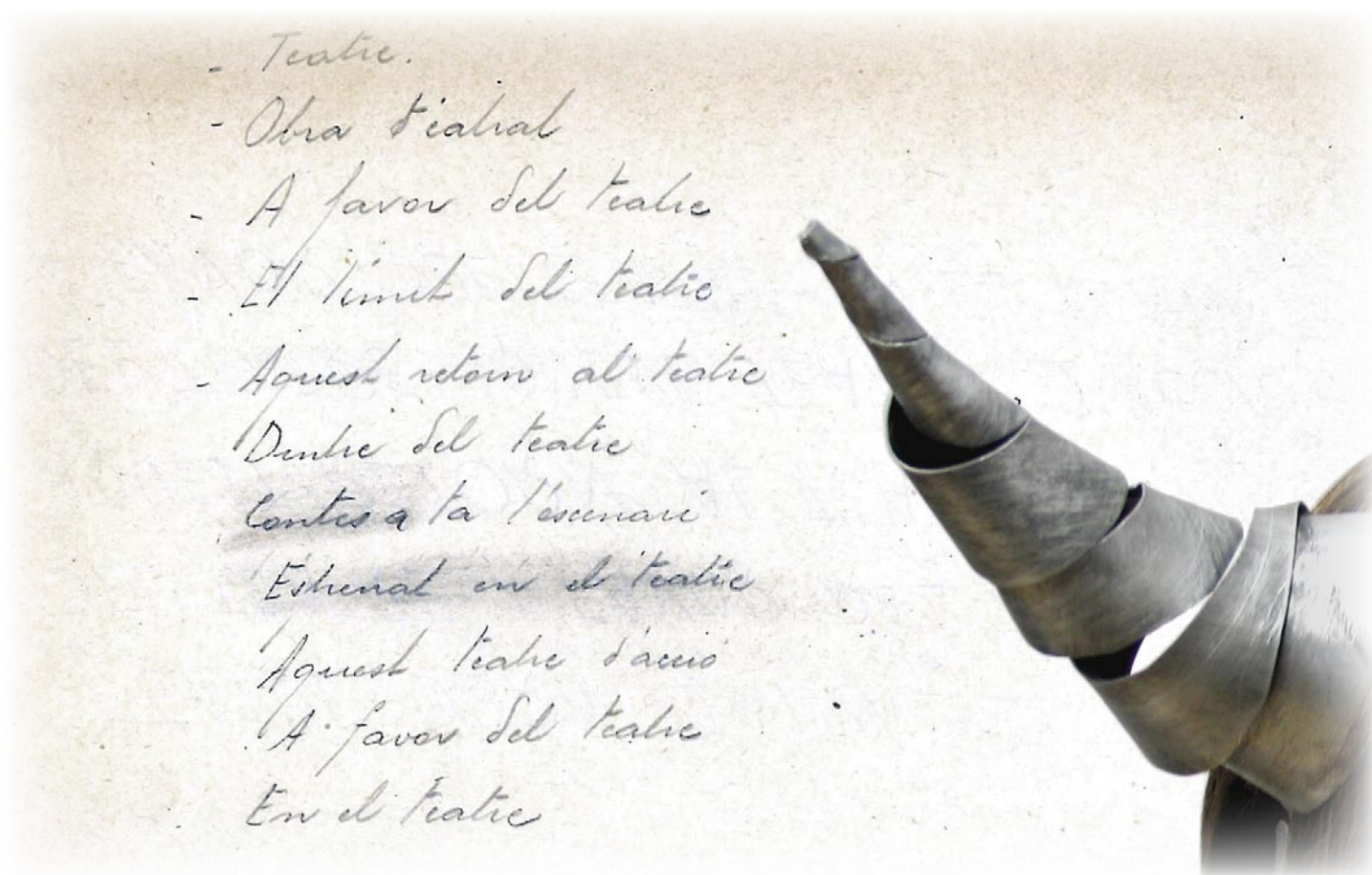
Col·leccionable de postals (una per a acció) que permeten reconstruir gràficament el desenvolupament de la iniciativa. Es pretén que cada part del projecte tingui un disseny diferenciat per tal de donar-li coherència al conjunt.

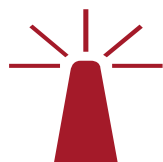
Presentacions en diferents fòrums públics de les diferents accions desenvolupades, a fi de generar un debat obert sobre les experiències desenvolupades.

Documental de creació que sintetitzi el resultat de les diferents accions i de les entrevistes que es derivin de les filmacions i del procés de documentació.

Joan Brossa, manuscrit de 1948 cedit al Museu del Joguet de Catalunya.
Imatge d'una de les banyes realitzada per Toni Giró per a "Les angúnies d'en Titella".

Accions desenvolupades durant 2012-2013

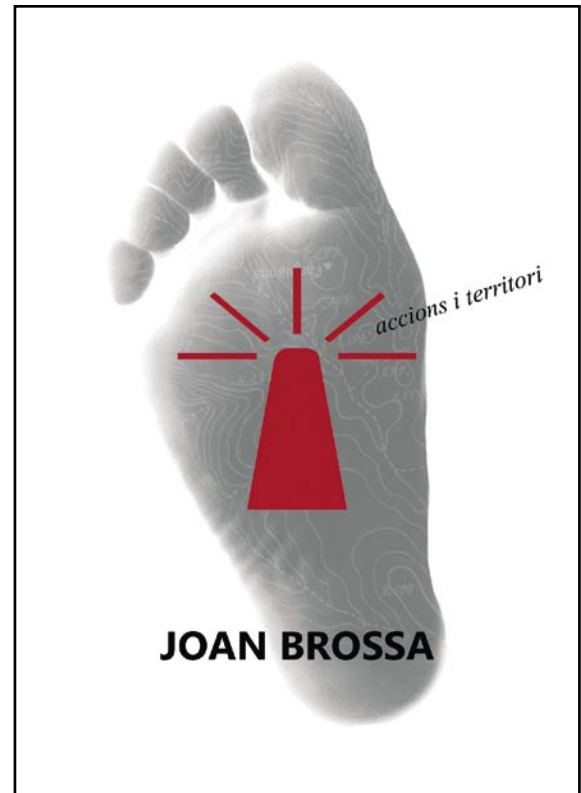
- 🚧 Accions 1. **“El combat”**. Espais de la Batalla de l'Ebre: línia de trinxeres de Vilalba dels Arcs i poble vell de Corbera d'Ebre.
- 🚧 Acció 2. **“Les angúnies d'en Titella”**. Museu del Joguet de Catalunya a Figueres.
- 🚧 Acció 3. **“Record d'un malson”**. Sant Adrià del Besòs.

Moment corresponent a l'acció “Record d'un malson”, desenvolupada a l'espai urbà de Sant Adrià del Besòs el 19 de gener de 2013.

El combat

Acció realitzada el dissabte 13 d'octubre de 2012

Postal de "El combat"

Joan Brossa començà la seva trajectòria poètica el 1938 durant la guerra civil espanyola i, més concretament, en el marc de la batalla de l'Ebre. Justament aquest indret ha estat recuperat recentment i museïtzat, a partir del Consorci Memorial dels Espais de la Batalla de l'Ebre, amb la finalitat de recuperar la memòria històrica. En un d'aquests espais, a Vilalba dels Arcs, en l'espai històric dels Barrancs, un conjunt format per una llarga línia de trinxera, vàrem convocar tres actors brossians de diferents generacions, com Josep Minguell, Sílvia Bel i David Marcé, perquè diguessin els textos de *30 Divisió* de 1950 a les trinxeres. En un espai com aquest, vàrem aconseguir la introspecció necessària per reflexionar sobre com la guerra va canviar la vida de tota una generació de joves en el nostre país. I ho férem a partir de textos emblemàtics com «La batalla del Segre o la segona naixença»¹. L'acció es completà amb el desplaçament a Corbera d'Ebre, per llegir el text que Brossa publicà al butlletí de la 30a Divisió (Infiltración), on descrivia una escaramussa².

¹ Publicat a *Ball de sang*. Barcelona: Editorial Crítica, 1982, p. 109-110.

² Publicat a cura de Rafael Pasquet i d'Arnau Sallent, amb còpia fotostàtica de l'edició de 1938. Rubí: Ed. Propaganda / Micromèdia Comunicació S.L., 2005.

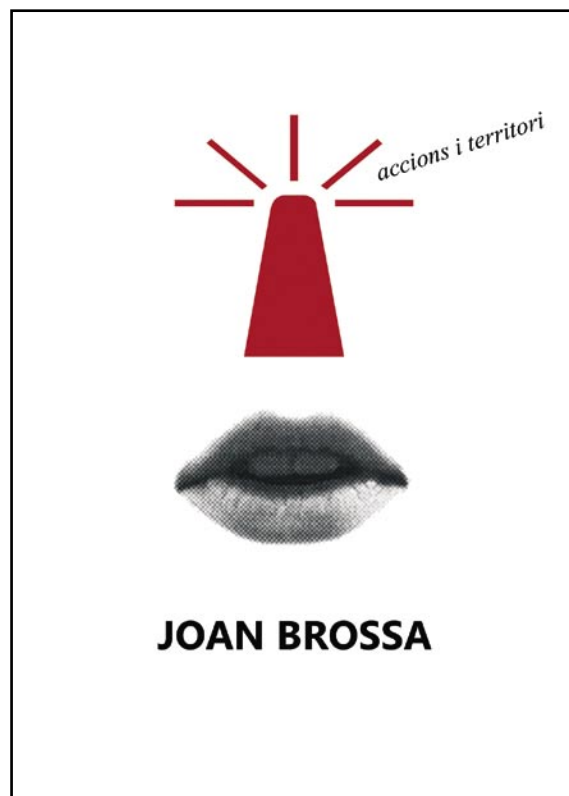
^ Adolf Alcañiz enregistra David Marcet a "Segona línia".

v Acció poètica de redibuix de la línia del front.

Les angúnies d'en Titella

Acció realitzada el dissabte 15 de desembre de 2012

Postal de "Les angúnies d'en Titella"

Joan Brossa tingué una relació especial amb el Museu del Joguet de Catalunya i el seu director. No només féu donació de les seves joguines, sinó també de la seva apreciada col·lecció d'objectes «Frègoli», el transformista italià que tant li interessà i l'inspirà. Fins i tot els regalà un manuscrit d'una peça inèdita de titelles. Tot plegat convertia el Museu en un lloc idoni per reflexionar sobre l'aspecte més lúdic de la vida, sobre l'evolució de les formes de lleure, sobre la transformació i la màgia com a formes d'art. L'acció desenvolupada consistia en la representació d'una peça de titelles inèdita del poeta, "Les angúnies d'en Titella o la família encantada" i "Tricuspis" un dels molts fregolismes o monòlegs de transformisme escrits per Brossa els anys 1965 i 1966¹. Els protagonistes d'aquesta acció són Toni Arteaga, Guille Vidal-Ribas i Bealia Guerra.

¹ Publicats al VIè volum de *Poesia escènica*, Barcelona: Ed. 62 (col. Clàssics Catalans del Segle XX), 1983. I en edició a part a Barcelona: Bibl. El Mundo, 2003.

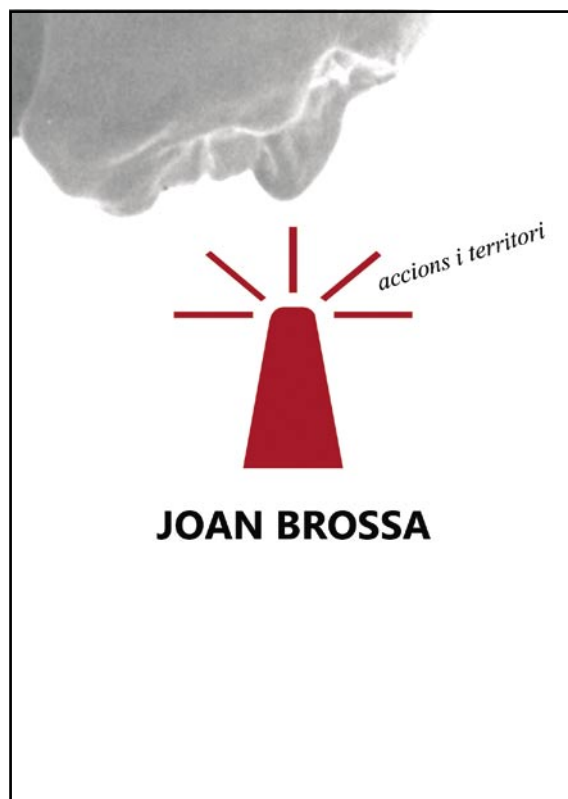
^ Guille Vidal, Toni Arteaga i Beàlia Guerra en una de les escenes de “Les angúnies d’en Titella”.

Guille Vidal i Toni Arteaga interpreten “Tricuspis”.

Record d'un malson

Acció realitzada el dissabte 19 de gener de 2013

Postal de "Record d'un malson"

A partir d'aquesta acció recordarem una fita històrico-social: l'especulació urbanística associada al boom immigratori dels anys 60, en què milers de persones de diferents indrets d'Espanya s'instal·laren a les rodalies de Barcelona. La figura associada fou Josep M. de Porcioles, l'alcalde de Barcelona de l'època franquista que més temps va durar en el seu càrrec (1957-1973) i que va tenir una intervenció megalòmana i agressiva amb el paisatge urbà. Joan Brossa mai hi simpatitzà. Per aquest motiu i tenint en compte el reflex de la mà especulativa del batlle, el 1989 l'ajuntament de Sant Adrià de Besòs va demanar a Brossa un poema objecte que fes palès el seu desacord amb aquella actuació. La resposta del poeta va ser un monument que ell mateix considerava «anticommemoratiu», «denigratori», «condemnatori», «anticelebratiu» i «recriminatori». S'anomena «Record d'un malson» i actualment es pot trobar en una mena d'aparador de l'entrada del Museu de la Immigració de Catalunya. Aquest tancament i la situació del Museu, una mena d'illa en mig de vies ràpides, suscità la reproducció del cap de Porcioles i la realització d'un itinerari que el passegés pel Camp de la Bota i altres espais «tocats» per l'especulació, de manera que pogués contemplar els efectes dels seus actes. Durant l'acte, Carles Rebassa llegí un recull de poemes del Brossa més crític i punyent.

El poeta Carles Rebassa recita una tria de poemes de Joan Brossa d'alt contingut polític i social, sota el túnel de Sant Adrià del Besós. Mentrestant un performer enfosqueix amb grafit la rèplica d'escuma de matalàs del bust d'en Porcioles.

El personatge creat per Toni Arteaga "segresta" el nou bust d'en Porcioles al Parc del Besós.

L'EQUIP

Glòria Bordons (Barcelona, 1953)

Glòria Bordons és doctora en Filologia catalana, llicenciada en Història de l'Art i professora titular de la Universitat de Barcelona. És considerada la màxima especialista en l'obra de Joan Brossa, fundació de la qual és patrona per expressa voluntat del poeta i ara n'és la directora. Sobre Brossa ha publicat nombrosos treballs i articles, ha dirigit i realitzat tallers i ha estat comissària de diverses exposicions. També ha treballat la vessant pedagògica de l'obra brossiana.

Toni Giró (Barcelona, 1966)

Llicenciat en Belles Arts, per la Universitat de Barcelona. És artista visual, dissenyador d'exposicions i museògraf. Membre fundador de "22a", col·lectiu independent d'artistes (1996-2006), i soci fundador de "TAT_lab", empresa cooperativa que treballa des del 1998 en la conceptualització, disseny d'exposicions i desenvolupament de projectes culturals contemporanis. Ha col·laborat en la posada en escena de *Joan Brossa dels ventalls* (BarriBrossa 2009) i la peça curta *El pas* (MACBA 2012). www.tonigiro.net

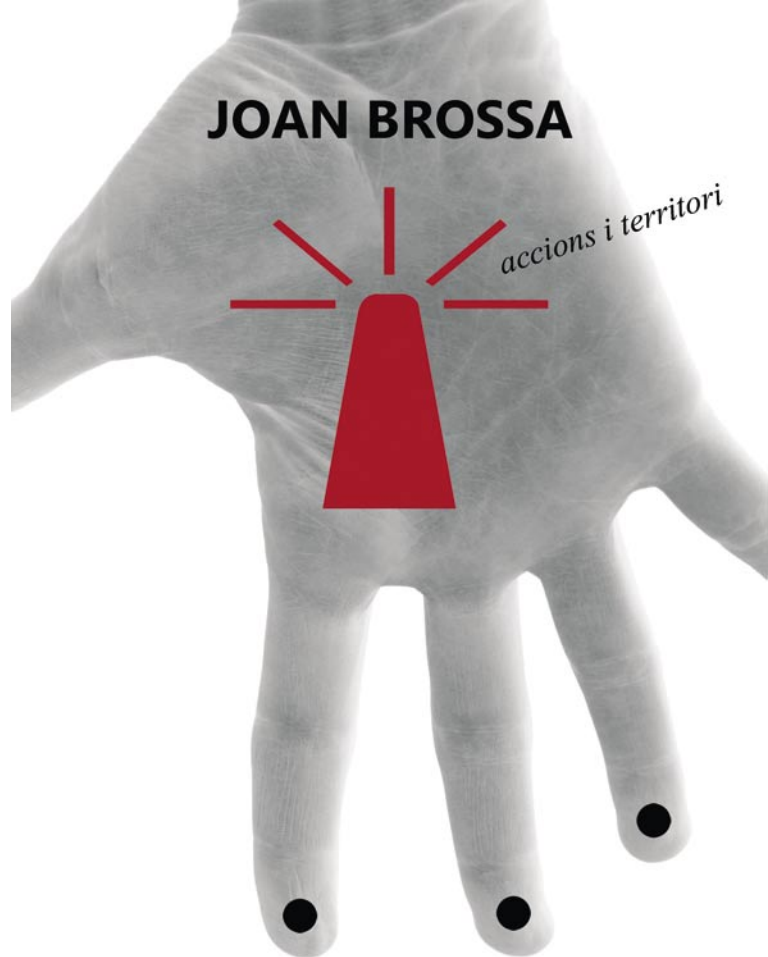
Moisès Maicas (Mataró, 1965)

Llicenciat en Filologia Catalana per la Universitat de Barcelona. Professor de l'ESCAC i membre fundador de l'Aula de Teatre de Mataró. Director escènic. Ha posat en escena textos de Fernando Pessoa, Agustí Bartra, Josep Palau i Fabre, J. V. Foix, Stanislaw Ignacy Witkiewicz, Botho Strauss, Valère Novarina, Philipp Löhle, Thomas Bernhard o Daniel Keene, entre d'altres. Ha col·laborat amb artistes plàstics com Pep Duran, Pere Noguera, Perejaume, Jordi Colomer o Toni Giró. De Joan Brossa ha dirigit set peces hipnagògiques amb el títol *Quan serà pintada una escena de fons sense fi?* (Festival Grec 1998 – Mercat de les Flors), la dramaturgia de Glòria Bordons *Joan Brossa dels ventalls* (BarriBrossa 2009) i la peça curta *El pas* (MACBA 2012).

Adolf Alcañiz (Constantí, 1961)

Videoartista i fotògraf. Treballa en l'experimentació videogràfica i conjuga aquesta pràctica amb diferents disciplines en les seves nombroses col·laboracions amb artistes, músics i escriptors, amb els quals tracta, sovint, la interactivitat en directe de la imatge i el so. Va dirigir el laboratori de vídeo Metrònom Lab., i també ha realitzat la videodocumentació de les exposicions de l'espai Metrònom, de Barcelona, i de les del Tinglado 2, de Tarragona.

INFORMACIÓ PRÀCTICA

- Presentació:** dijous, 3 d'octubre a les 19.30h
- Organitza:** Fundació Joan Brossa
- Emplaçament:** MACBA. Auditori
- Adreça:** Plaça dels Àngels, 1 - 08001 Barcelona
- Hi col·laboren:** MACBA
Barcelona Cultura. Ajuntament de Barcelona
Departament de Cultura. Generalitat de Catalunya

- Informació:** Judith Barnés.
jbarnes@fundaciojoanbrossa.cat / 93 458 99 94

* Per a més informació sobre la vida i l'obra de Joan Brossa: www.fundaciojoanbrossa.cat